Ajuntament de
Torroella de Montgrí

13/08/2019

“Montgrí. Una història de gegants”. Una exposició, única i singular, homenatja l’imaginari festiu torroellenc

- El Museu de la Mediterrània i l’Associació d’Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí produeixen l’exposició “Montgrí. Una història de gegants”.
- La mostra, fruit d’un intens i exhaustiu treball de recerca en diversos arxius del país és comissariada per Xavier Cordomí expert en el món de la imatgeria festiva de Catalunya.
- L’exposició s’inaugurarà el 24 d'agost a les 18.30 h, coincidint amb la Festa Major de Sant Genís, i es podrà visitar fins al 13 d’abril de 2020 al Museu de la Mediterrània.

El Museu de la Mediterrània i l’Associació d’Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí produeixen l’exposició “Montgrí. Una història de gegants”. Una exposició singular, que posarà en valor l'imaginari festiu de Torroella a partir d’un anàlisis històric i social inèdit fins el moment. La mostra es comissariada per Xavier Cordomí expert en el món de la imatgeria festiva de Catalunya i gran coneixedor del seguici Torroellenc. L’exposició permet fer un recorregut a la història dels Gegants de Torroella de Montgrí, i tot el seguici festiu, des de la primera noticia datada el 1608 fins a l’actualitat. El contingut per l’exposició es fruït d’una important recerca històrica, exhaustiva i minuciosa en diferents arxius del país a càrrec d’un equip de recerca encapçalat per Montserrat Castells i el mateix Xavier Cordomí, que posa a la llum dades inèdites dels gegants de Torroella de Montgrí. L’exposició estarà dividida en cinc àmbits cronològics diferents, i tindrà un espai infantil.

Es dona la coincidència que enguany l’Associació d’Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí seran distingits amb la Medalla del Montgrí. Aquest és el màxim distintiu cívic que concedeix l’Ajuntament en reconeixement a les persones i els col·lectius que han destacat en algun aspecte de la vida municipal.

L’exposició s’inaugurarà el 24 d'agost a les 18.30 h, coincidint amb l’inici de la Festa Major de Sant Genís, i es podrà visitar fins al 13 d’abril de 2020 al Museu de la Mediterrània. Entorn de la mostra hi haurà un seguit d’activitats complementaries que s’anunciaran passat l’estiu.

”Montgrí. Una història de gegants”. Un homenatge a l'imaginari festiu de Torroella

Després de diferents anys treballant per a la consolidació de l'imaginari festiu de Torroella, l'última dècada s'ha creat una nova àliga i un nou drac, des de l'Associació d'Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí es va creure oportú que era el moment de produir una exhaustiva exposició històrica dels elements festius de la vila. Per aquest motiu, i amb la producció del Museu de la Mediterrània, s'ha realitzat una exposició que fa un repàs exhaustiu de la història dels gegants de Torroella de Montgrí des de la primera data documentada fins a l'actualitat, vinculant la presència o l'absència d'aquest elements a la quotidianitat i l'excepcionalitat de la població i dels seus vilatans.

L'exposició és una mirada als fets i esdeveniments festius importants en els que el Gegant i la Gegantessa, els capgrossos, el Drac, l'Àliga i els músics que els acompanyen han estat protagonistes. Però, al mateix temps, és una exposició que posa l'enfoc en l'impacte que sobre la societat torroellenca tenen aquests personatges. L'exposició posa en valor les persones que han estat al voltant dels gegants: modistes, cosidores, fusters, metal·listes, perruquers, pintors, conservadors, mantenidors, portadors....

L'exposició està construïda a partir del treball intens de recerca realitzat per, una banda, a la confirmació de les dades que són conegudes o que han estat aportades per diferents autors i per altra part, per la investigació de noves dades no recollides en cap treball. Amb aquest objectiu s'ha fet una recerca històrica exhaustiva en diferents arxius: Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí (llibres de clavaria, llibre d'arrendament de tabes, llibres d'actes, etcètera), Arxiu Parroquial de Sant Genís, Arxiu Diocesà de Girona, Arxiu Municipal - Històric de la Ciutat de Barcelona, Arxiu Municipal de l'Escala, Arxiu Municipal de Palafrugell, Biblioteca de Catalunya, etcètera. I en la cerca d'imatges i documents gràfics: Fundació Mascort, Arxiu Nacional de Catalunya, Arxiu Fotogràfic de Barcelona, Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí, Ajuntament de Girona, Institut de Cultura de Barcelona–Departament de Festes, Arxiu de l'Associació de Festes de la Plaça Nova de Barcelona, Arxiu dels Amics dels Gegants del Pi, Arxiu Mas Institut Ametller d'Art Hispànic o Centre de Documentació del Museu de la Mediterrània, entre altres fons públics, i molts fons privats de la vila.

Des del Museu de la Mediterrània, i conjuntament amb l'Associació d'Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí s'estan preparant tot un seguit d'activitats paral·leles a l'exposició. Unes activitats que aniran destinades a totes les franges d'edats amb la voluntat de incidir en la difusió i visualització dels gegants com un element de la societat, del poble. Aquests activitats es faran públiques més endavant.

L'exposició "Montgrí. Una història de gegants", és comissariada per Xavier Cordomí gran expert del món de l'imaginari festiu de Catalunya. La mostra es presenta en cinc àmbits expositius cronològics i un espai infantil:

• Àmbit introductori. Un espai per contextualitzar des de la primera informació recollida i confirmada de l'existència d'un gegant i d'un drac a Torroella de Montgrí el 1608 fins a la Festa Major de Sant Genís de 2019. Una línia del temps on s'associen les notícies dels esdeveniments relacionats amb la imatgeria festiva torroellenca amb fets històrics més rellevants a Torroella i a Catalunya.

• Àmbit segle XVII. Aquest apartat descriu les primeres descobertes sobre el Gegant i el Drac a Torroella el 1608 i les dates més significatives sobre la Gegantessa, l'Àliga i els músics, i les primeres noticies de festes com el Corpus, la Puríssima o Sant Genís fins a la Batalla del Ter, i l'impacte que tot plegat representa sobre la societat torroellenca.

• Àmbit segle XVIII. Aquest apartat interpreta els canvis que sobre el fet festiu i la imatgeria comporten circumstàncies tan destacades com la Guerra de Successió i els Decrets de Nova Planta. Desvetlla l'origen de les figuers velles del Gegants de Torroella de Montgrí, encara existents, i fixa la data de construcció l'any 1758. Al mateix temps revela la importància dels músics i del pou de glaç per la festa de la fi del segle XVIII.

• Àmbit segle XIX. Aquest apartat descriu la festa en temps de conflictes polítics, revoltes i guerres dinàstiques quan els gegants resten força oblidats però, alhora, són protagonistes de celebracions molt excepcionals. Desmitifica la figura de "El Rellotger", desvetlla l'aparició del capgròs de l'Esquivamosques i assenyala la transformació de la festa barroca a la festa moderna i popular.

• Àmbit segle XX-XXI. Aquest apartat és dividit en tres sub-àmbits.

- Un primer, 1900-1936, on veiem els oficis relacionats amb els gegants, el descuit institucional de les figures, la valoració artística dels gegants per autors locals, la poca valoració dels portants, la reforma de les figures a El Ingenio de Barcelona, els nous capgrossos -el Blanc i el Negre- o les Festes de la República.

- Un segon, 1939-1979, analitza la presència dels gegants durant el franquisme a festes excepcionals, com ara "La Fiesta de la Liberació" o la "Fiesta del Puente del Teniente General Orgaz", i a les tradicionals de Corpus i de Sant Genís. Es fixa detalladament en l'any 1950 la construcció de la rèplica dels gegants a El Arte Moderno (Hijo de Ramon Bretcha) d'Olot, i la implicació de tota la vila en la reforma. Per últim relata com, entrant a la democràcia, apareixen el primers geganters voluntaris.

- El tercer, 1980-2019, descriu l'època contemporània de la imatgeria festiva torroellenca: els nous portadors, l'Home dels Nassos, els nous capgrossos, la rèplica dels gegants, els Grallers del Montgrí, els Ducs del Cau, les Xatis i els Xanquers, la constitució dels Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí, les sortides de la imatgeria torroellenca fora del municipi i fora del país, els convidats per Sant Genís, , el nou Drac i la nova Àliga. Noves formes i funcions noves de la Festa.

• Àmbit Infantil. L'exposició disposa d'un espai per els més petits realitzat a partir d'il·lustracions realitzades per la Marta Montañà i en Jordi Fenosa. Un espai pensat per les nenes i els nens per a que puguin interactuar amb "El conte de la Gegantessa i el Gegant".

A més a més, cada un dels àmbits cronològics incorpora uns complements explicatius per a interpretar conceptes, personatges, elements, dites i llegendes que, al voltant dels gegants, han estat importants a Torroella de Montgrí, com ara: la Festa del Corpus, els llibres de clavaria, els gegants de 1758, el macer o porrer, el Camp del Porrer, el mite del Rellotger, els capgrossos i l'Esquivamosques, etcètera.

Per últim cal destacar que l'exposició clou amb un gran collage fotogràfic, amb més de cent trenta fotografies que de diferents èpoques –des de 1900 a 2019- procedents de diversos arxius del país i de fons privats de la vila. A més, es fa una crida a la població per tal que si tenen més fotografies les cedeixin.

Associació dels Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí

L'Associació dels Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí va ser creada l'any 2009 pel grup de portadors de gegants que en aquell moment s'encarregava de treure'ls al carrer durant les celebracions més assenyalades del municipi. Malgrat tractar-se d'una escomesa difícil de portar a terme, l'exitosa institució de l'entitat, ara fa 10 anys, va aglutinar un nombre important de membres i va permetre reunir l'esforç i dedicació popular que demanava organitzar-se per promoure la participació dels gegants a les festes de Torroella, renovar i recuperar part de l'imaginari festiu local amb noves figures entre les que destaca en última instància l'Àliga i, en definitiva, fomentar i mantenir viva la tradició gegantera de la vila, documentada amb més de 400 anys d'antiguitat, dins i fora del municipi.

Coincidint amb la importància de l'exposició "Montgrí. Una història de gegants", enguany l'Associació d'Amics dels Gegants i Capgrossos de Torroella de Montgrí té una doble celebració, doncs seran distingits amb la Medalla del Montgrí. Aquest és el màxim distintiu cívic que concedeix l'Ajuntament en reconeixement a les persones i els col·lectius que han destacat en algun aspecte de la vida municipal. L'acte institucional de lliurament se celebrarà, com és tradició, el dissabte 24 d'agost, la vigília de Sant Genís, en el marc dels actes de la festa major de Torroella de Montgrí, durant un acte institucional que es farà a l'Auditori Teatre Espai Ter, a les 19.30 h.